

Granskning av kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen

Sammanfattning

Utskottet har granskat kommissionens diskussionsunderlag Hur vi bemöter globaliseringen (KOM(2017) 240) och föreslår att riksdagen lägger utskottets utlåtande till handlingarna.

Utskottet framhåller att det sedan länge finns ett brett stöd i riksdagen för uppfattningen att frihandel i grunden är något positivt som kan leda till ökat välbefinnande och därmed är en viktig princip att värna. EU måste enligt utskottets mening vara en stark röst för en rättvis handel i världen för att främja hållbar utveckling och uppfyllandet av de globala målen för hållbar utveckling, mänskliga rättigheter, skyddet av arbetstagares och konsumenters intressen och kampen mot korruption. Utskottet framhåller därtill att EU-samarbetet måste fortsätta att utvecklas och förbättras på ett sätt som respekterar subsidiaritetsprincipen och där medlemsstaternas nationella kompetens inte urholkas. När det gäller EU:s sammanhållningspolitik menar utskottet att insatser inom ramen för EU:s strukturfondsprogram kan komma att ha stor betydelse för konkurrenskraft, kunskap och innovation och hållbar tillväxt samt öka sysselsättningen, främja anställbarhet och förbättra tillgängligheten på arbetsmarknaden. Utskottet framhåller samtidigt sin uppfattning att EU-budgeten som en konsekvens av Storbritanniens utträde måste minskas och den svenska avgiften måste hållas nere.

I utlåtandet finns sex motivreservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Granskade dokument

Kommissionens diskussionsunderlag Hur vi bemöter globaliseringen (KOM(2017) 240).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets granskning	5
Kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen.....	5
Bakgrund.....	5
Kommissionens diskussionsunderlag	5
Skatteutskottets yttrande	9
Regeringens faktagromemoria	9
Vissa kompletterande uppgifter	10
Utskottets ställningstagande.....	10
Reservationer	14
1. Övergripande om kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen, punkt 1 – motiveringen (SD).....	14
2. Globaliseringen och handel, punkt 2 – motiveringen (M, C, L, KD) ...	15
3. Globaliseringen och handel, punkt 2 – motiveringen (SD).....	15
4. Investeringskydd och tvistlösning, punkt 3 – motiveringen (M).....	16
5. Investeringskydd och tvistlösning, punkt 3 – motiveringen (V)	17
6. Globaliseringen och EU:s struktur- och investeringsfonder, punkt 4 – motiveringen (SD)	17
Särskilda yttranden	19
Globaliseringen och handel, punkt 2 (V).....	19
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över granskade dokument	20
<i>Bilaga 2</i>	
Skatteutskottets yttrande 2017/18:SkU4y	21

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande om kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Reservation 1 (SD) – motiveringen

2. Globaliseringen och handel

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Reservation 2 (M, C, L, KD) – motiveringen

Reservation 3 (SD) – motiveringen

3. Investeringskydd och tvistlösning

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Reservation 4 (M) – motiveringen

Reservation 5 (V) – motiveringen

4. Globaliseringen och EU:s struktur- och investeringsfonder

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Reservation 6 (SD) – motiveringen

Stockholm den 19 oktober 2017

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M), Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M), Per-Arne Håkansson (S), Josef Fransson (SD), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Jonsson (S), Penilla Gunther (KD), Anna-Caren Säterberg (S), Johan Nissinen (SD), Peter Helander (C), Lorentz Tovatt (MP), Maria Weimer (L), Håkan Svenneling (V) och Åsa Eriksson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Kommissionen publicerade den 10 maj 2017 diskussionsunderlaget Hur vi bemöter globaliseringen (KOM(2017) 240), som är ett av fem diskussionsunderlag som aviserats i den vitbok om EU:s framtid (KOM(2017) 2025) som presenterades den 1 mars 2017. Talmannen beslutade efter samråd med gruppledarna i enlighet med 9 kap. 20 § riksdagsordningen att kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen skulle hänvisas till näringsutskottet för granskning och dokumentet hänvisades till utskottet den 31 augusti 2017. Utskotten ska enligt 10 kap. 3 § andra stycket riksdagsordningen lämna utlåtanden till kammaren över de EU-dokument som har hänvisats till dem.

Den 14 juni 2017 tog utskottet emot Regeringskansliets faktapromemoria 2016/17:FPM96 med anledning av diskussionsunderlaget.

Vid sitt sammanträde den 14 september 2017 beslutade utskottet att ge skatteutskottet tillfälle att yttra sig över kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen. Skatteutskottets yttrande (yttr. 2017/18:SkUy4) redovisas i bilaga 2.

Näringsutskottets ledamöter bjöds in till utrikesutskottets sammanträde den 28 september 2017, där kommissionär Cecilia Malmström även deltog för att diskutera vitboken och de fem tillhörande diskussionsunderlagen.

Utskottets granskning

Kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Jämför motivreservation 1 (SD), 2 (M, C, L, KD), 3 (SD), 4 (M), 5 (V) och 6 (SD) samt det särskilda yttrandet (V).

Bakgrund

I kommissionens Vitbok om EU:s framtid – Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025 (KOM(2017) 2025), som presenterades den 1 mars 2017 aviserade kommissionen fem diskussionsunderlag för centrala politikområden. Diskussionsunderlaget om globaliseringen antogs av kommissionen den 10 maj 2017.

Kommissionens diskussionsunderlag

Inledning

Syftet med diskussionsunderlaget är enligt kommissionen att ge en opartisk och faktaunderbyggd bedömning av globaliseringens inverkan på EU och dess invånare. Underlaget beskriver globaliseringen och dess positiva samt negativa effekter och analyserar de möjligheter och utmaningar som globalisering innebär. Underlaget är uppdelat i fyra avsnitt: Globaliseringen och dess effekter, Framtidsutsikter, EU:s externa åtgärder och EU:s interna åtgärder. Redogörelsen för kommissionens förslag till yttre och inre åtgärder fokuserar i det följande på de delar som ligger inom ramen för näringsutskottets beredningsområde.

Globaliseringen och dess effekter

Kommissionen konstaterar att globaliseringen och den tillhörande teknologiska förändringen är här för att stanna, och processen är inget som kan stoppas eller vändas, utan utvecklingen kommer att gå allt snabbare. Kommissionen menar att det i detta läge är viktigast för EU att bestämma sig för hur man på bästa sätt ska ta till vara de möjligheter som globaliseringen ger och samtidigt motverka de negativa effekterna av den. I avsnittet beskriver kommissionen globaliseringens dels positiva, dels negativa effekter: globaliseringen har lett till större rörlighet för människor, ökad export, förbättrad miljöstandard; konsumenter har fått fler valmöjligheter och lägre priser, höjd levnadsstandard och starkare köpkraft; den har gett upphov till minskad

fattigdom, ökad stabilitet, demokrati och fred. Öppenheten inom den globala handeln har stärkt EU:s ekonomiska tillväxt, vilket har höjt välbefindandet inom EU och bidrar till EU:s fortsatta konkurrenskraft. Samtidigt medför globaliseringen också utmaningar: fördelarna är ojämnt fördelade mellan människor och regioner; skillnader mellan EU och länder med lägre levnadsstandard; social-, miljö- och skattenormer har utnyttjats av företag som sökt vinna komparativa fördelar; illojala handelsmetoder, prisdumpning, kryphål i internationella regler samt olikheter i länders skatteregleringar har utnyttjats både av företag och av regeringar. Strukturomvändningar har ibland lett till nedlagda verksamheter, förlorade arbetstillfällen samt pressade löner och arbetsvillkor. En annan negativ effekt är att medborgare ser globaliseringen som ett hot mot den egna identiteten och traditioner och upplever att de saknar inflytande över framtiden.

Framtidsutsikter

I detta avsnitt av underlaget beskrivs vad som väntas EU och dess medlemsstater i en framtid under ökad globalisering. Kommissionen konstaterar att EU fortfarande befinner sig i ett tidigt skede av en omställning som innebär att digitalisering, robotar, artificiell intelligens, internet och 3D-skrivare kommer att revolutionera sättet på vilket man producerar, arbetar och konsumerar. Enkla och repetitiva uppgifter kommer att fortsätta att automatiseras med försvunna arbetstillfällen som följd. För EU blir det därför viktigt att förnya sig inom strategiska teknikområden samt hjälpa arbetstagare att skaffa sig rätt kompetens för att fortlöpande anpassa sig till nya situationer. Digital teknik och e-handel kommer även fortsättningsvis att öka de gränsöverskridande möjligheterna, men det kommer också att bli allt viktigare att hantera integritetsfrågor, skydd av personuppgifter, it-säkerhet och insatser för att undvika missbruk av dominerande ställning på marknaden.

Diskussionsunderlaget betonar även vikten av att motverka protektionism och isoleringspolitik som kan uppstå som en följd av förändringar framdrivna av globaliseringen eftersom stängda gränser gör alla till förlorare. Det framhålls att det behövs ökad global styrning och fler globala regler för att främja gemensamma lösningar i en globaliserad värld. Globala institutioner och regler ses som avgörande för att kunna lösa problem som kräver kollektiva åtgärder, som t.ex. den globala ekonomin, klimatförändringar eller skatteflykt.

EU:s yttre åtgärder

Kommissionen konstaterar att uppbyggnaden av en rättvis internationell regelbaserad ordning som vilar på höga standarder kräver samarbete mellan många länder med olika intressen, kulturer och utvecklingsnivåer. Kommissionen framhåller att målet är att förena de medel som globaliseringen erbjuder – öppna marknader och teknisk utveckling – med det som är globaliseringens egentliga syften, dvs. skydd av rättigheter och ökat välbefinnande för alla.

Kommissionen anser att de befintliga multilaterala institutionerna, som t.ex. FN, Internationella valutafonden (IMF) och Världshandelsorganisationen (WTO), behöver stärkas och reformeras, så att de blir rättvisare och bättre fyller sitt syfte samt fortsätter att vara en del av lösningen på dagens och framtidens globala problem och utmaningar. Kommissionen framhåller att ett multilateralt samarbete även fortsättningsvis är den bästa strategin, men konstaterar samtidigt att EU måste vara redo att gå vidare genom samarbete med mindre koalitioner när multilaterala samarbeten inte är möjliga. Kommissionen betonar dock att dörren i sådana fall ska lämnas öppen för andra länder att ansluta sig när de är redo.

Kommissionen lyfter fram Agenda 2030 för hållbar utveckling som en gemensam referenspunkt för hur framtida insatser bör prioriteras för att bäst gagna tillväxten, planeten och människor runt om i världen, särskilt i utvecklingsländerna.

När det gäller handel och investeringar framhåller kommissionen att EU bör fortsätta att utveckla en balanserad, regelbaserad och progressiv agenda som inte bara innebär ömsesidigt öppnande av marknader utan också förstärker den globala styrningen i frågor som rör mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, livsmedelssäkerhet, folkhälsa, miljöskydd och djurskydd. Avtalen måste upprätthålla EU:s och medlemsstaternas förmåga att uppnå legitima offentliga politiska mål och behålla höga standarder på dessa områden.

Kommissionen understryker att det krävs öppna och inkluderande beslutsprocesser för att de kollektiva internationella insatserna ska bli effektiva. Det räcker inte att EU har kapacitet att förhandla fram breda avtal, utan det är också nödvändigt att säkerställa att avtalen kan ratificeras och genomföras. Kommissionen ställer sig frågande till om EU:s nuvarande institutionella struktur är fullt anpassad till denna utmaning och slår fast att detta kommer att utredas efter yttrandet från EU-domstolen om behörighet i fråga om handelsavtal, den s.k. Singaporedomen.

Kommissionen menar att en förutsättning är att EU har de instrument till sitt förfogande som krävs för att återupprätta lika villkor och för att kunna agera beslutsamt gentemot länder eller företag som använder sig av otillbörliga metoder. EU bör fortsätta att använda WTO:s tvistlösningssystem när det behövs och bör även säkerställa att de åtaganden som görs av parter i de bilaterala handels- och investeringsavtalen respekteras. Kommissionen framhåller också att en kraftfull tillsyn av att EU-reglerna efterlevs kommer att garantera att alla företag med fysisk närvaro eller verksamhet i EU som bryter mot reglerna straffas effektivt. Denna tillsyn bör utföras i samarbete med medlemsstaternas myndigheter. Kommissionen anser också att det skulle vara möjligt att göra ytterligare investeringar i EU:s riskhantering på tullområdet för att underlätta och påskynda laglig EU-handel och samtidigt säkerställa säkerhet och trygghet för EU:s medborgare genom att stoppa falska eller farliga varor från att komma in i EU.

Vidare lyfter kommissionen fram arbetet med att få till stånd rättvisa regler för skydd för internationella investeringar samtidigt som enskilda regeringar

ges utrymme att fullfölja sina legitima politiska målsättningar. Kommissionen framhåller sitt förslag om en multilateral investeringsdomstol.

Kommissionen anser också att det behövs resultatitriktade handelspolitiska skyddsinstrument och att de befintliga instrumenten därför behöver ses över så att de blir snabbare, mer motståndskraftiga och effektivare när det gäller att få bukt med dumpning och illojal subventionering. Kommissionen konstaterar vidare att EU är världens öppnaste marknad för offentlig upphandling men att tillträdet för europeiska företag i andra länder inte alltid är ömsesidigt på ett jämförbart sätt. Kommissionen menar att det föreslagna instrumentet för internationell upphandling skulle kunna vara en lösning på det problemet och framhåller att det krävs snabba åtgärder.

När det gäller öppenhet för utländska investeringar fastslår kommissionen att det är och förblir en central princip för EU och framhåller dess vikt för tillväxt. Kommissionen konstaterar emellertid att det på senare tid har uttryckts en oro i fråga om utländska investerare, bl.a. statsägda företag, som av strategiska skäl tar över europeiska företag med nyckelteknik. Samtidigt har EU:s investerare ofta inte samma rätt att investera i det land där investeringen har sitt ursprung. Kommissionen betonar att dessa frågor kräver noggrann analys och välavvägda åtgärder.

EU:s inre åtgärder

Kommissionen betonar även betydelsen av ett flertal interna åtgärder för att bygga upp motståndskraft mot globaliseringens utmaningar genom att skapa bättre vinstfördelning och främja långsiktig konkurrenskraft. Kommissionen lyfter bland dessa fram betydelsen av EU:s struktur- och investeringsfonder (ESI-fonderna) som bl.a. bidrar till att främja investeringar som är nödvändiga för att förbättra infrastrukturen eller för att stödja utvecklingen av humankapital och sysselsättning. Kommissionen betonar vikten av att EU förblir en union av moderna och aktiva välfärdsstater och framhåller att solidaritet inte bara är ett av EU:s grundläggande värden utan också nödvändigt för att skapa social sammanhållning i en öppen ekonomi.

För att göra Europa till en konkurrenskraftig och innovativ ekonomi krävs det enligt kommissionen stora insatser. Kommissionen anser att det behöver vidtas konkreta åtgärder på EU-, medlemsstats-, regional och lokal nivå. Dessa åtgärder bör inriktas på framtidens branscher och arbetstagare och fokusera på ny tillverkningsteknik och tillhörande industriella tjänster. Strategin för den digitala inre marknaden och innovationsstrategier bör ge de europeiska företagen det stöd de behöver för att bli globala aktörer och snabbt kunna ta till sig nya trender inom tekniken.

För att stärka den inre marknaden krävs både politiska åtgärder och åtgärder för att se till att reglerna följs, både i EU och i medlemsstaterna, och det är även viktigt att avstå från att sätta upp nya hinder. Den europeiska planeringsterminen bör enligt kommissionen fortsätta att fungera som en mekanism för policysamordning inom EU, och medlemsstaterna bör införa

strategier som ökar produktiviteten, arbeta för större delaktighet och inrikta en större andel av sina resurser på investeringar i innovation, utbildning och faktorer som främjar konkurrensen på lång sikt.

Åtgärderna behöver inriktas på regionala och lokala investeringsbehov, kompetenslyftor och rättsliga hinder så att alla regioner kan dra nytta av den inre marknaden och bättre förbereda sig för de utmaningar som globaliseringen innebär. Innovationsklustren, som sammanlänkar företag, universitet, nyetablerade företag och lokala styrande organ, måste enligt kommissionen vidareutvecklas och sammanlänkas över hela Europa. Sårbara regioner finns över hela Europa, men de flesta ligger i Syd- eller Central- och Östeuropa. Dessa regioner står i fokus för EU:s politik för att främja konkurrenskraften och göra dem motståndskraftiga.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet framhåller i sitt yttrande till näringsutskottet (ytr. 2017/18:SkU4y) att det är en viktig politisk prioritering att motverka skatteflykt och skatteundandragande som direkt påverkar den inre marknads funktion. Skatteutskottet menar att dessa frågor kan hanteras bl.a. inom ramen för direktivet om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt påverkar den inre marknaden. Vidare konstaterar skatteutskottet att skatteflyktsaspekter också är nära förknippade med koncerninterna transaktioner vid gränsöverskridande handel och att det därför kan behövas initiativ på unionsnivå för att komma till rätta med dessa. Samtidigt faller det inom varje medlemsstats nationella kompetens att säkra välfärden genom att ta ut och använda skatteintäkter på lämpligt sätt. Skatteutskottet framhåller att en alltför extensiv tillämpning av de regler som ger unionen lagstiftningskompetens i förlängningen leder till en urholkning av medlemsstaternas suveränitet när det gäller att ta ut skatt och bibehålla tillräckliga skatteintäkter för att finansiera välfärden. Skatteutskottet konstaterar att företagsbeskattningen är nära integrerad med andra delar av skatteområdet och med medlemsstaternas politiska och ekonomiska förhållanden, och skatteutskottet anser att företagsbeskattningen måste utformas på ett sådant sätt att det finns utrymme för varje enskild medlemsstat att beakta särskilda förutsättningar i fråga om näringslivsstruktur. Avslutningsvis påminner skatteutskottet om att det tidigare haft invändningar mot hur kommissionen har respekterat subsidiaritetsprincipen i flera av sina initiativ om åtgärder mot skatteflykt och för ökad transparens.

Regeringens faktapromemoria

Regeringen lämnade med anledning av diskussionsunderlaget om globaliseringen den 14 juni 2017 in faktapromemoria 2016/17:FPM96 Diskussionsunderlag. Hur vi bemöter globaliseringen. Av regeringens preliminära ståndpunkt som redovisas i faktapromemorian framgår det bl.a. att regeringen anser att diskussionsunderlaget i stora drag ligger väl i linje med svensk

politik för att dra nytta av och bemöta globaliseringen och att regeringen ser det som värdefullt om det föreslagna förhållningssättet får genomslag inom EU. Regeringen menar även att den kommande diskussionen inom EU gör det möjligt för regeringen att driva svenska profilfrågor.

Vissa kompletterande uppgifter

Vitboken och de fem diskussionsunderlagen kommer enligt planerna att tas upp vid Europeiska rådet i december 2017. Under hösten 2017 kommer ett EU-sakråd att anordnas av regeringen till vilket de berörda organisationerna kommer att bjudas in för att lyfta fram sina tankar och åsikter om underlaget. Regeringen anger i faktapromemoria 2016/17:FPM96 att den avser att föra en dialog med riksdagen i det fortsatta arbetet med vitboken.

Kommissionen presenterade under september 2017 ett stort antal dokument som täcker frågor som berörs i de fem diskussionsunderlagen. Dokumenten rör bl.a. handel, investeringar, investeringsskydd och tvistlösning samt innovationer i EU:s regioner.

- Ökad innovation i EU:s regioner: strategier för motståndskraftig, inkluderande och hållbar tillväxt (KOM(2017) 376)
- Rapport om genomförandet av den handelspolitiska strategin Handel för alla – Genomföra en progressiv handelspolitik för att styra globaliseringen (KOM(2017) 491)
- En balanserad och progressiv handelspolitik för att styra globaliseringen (KOM(2017) 492)
- Rekommendation till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar om en konvention om inrättande av en multilateral domstol för biläggande av investeringstvister (KOM(2017) 493)
- Att välkomna utländska direktinvesteringar men samtidigt skydda grundläggande intressen (KOM(2017) 494)
- Ett förslag till en förordning om ram för granskning av utländska direktinvesteringar i Europeiska unionen (KOM(2017) 487).

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet tar i det följande ställning till kommissionens diskussionsunderlag under följande rubriker: Övergripande om kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen, Globaliseringen och handel, Investeringsskydd och tvistlösning och Globaliseringen och EU:s struktur- och investeringsfonder.

Övergripande om kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen

Utskottet instämmer med kommissionen om att gränsöverskridande utmaningar såsom klimatförändringar och inkluderande ekonomisk tillväxt, som de europeiska medlemsstaterna står inför, bäst hanteras på EU-nivå. Utskottet vill dock framhålla att EU-samarbetet måste fortsätta att utvecklas och förbättras på ett sätt som respekterar subsidiaritetsprincipen och där medlemsstaternas nationella kompetens inte urholkas. Utskottet vill framhålla att riksdagen även tidigare har framfört vikten av att respekten för medlemsstaternas befogenhet över budget, skatter och arbetsmarknads- och socialpolitik upprätthålls (utl. 2015/16:UU4, bet. 2012/13:FiU29).

Utskottet vill även framhålla, med hänvisning till skatteutskottets yttrande 2017/18:SKU4y, att det även fortsättningsvis bör falla inom varje medlemsstats nationella kompetens att säkra välfärden genom att ta ut och använda skatteintäkter på lämpligt sätt. Som skatteutskottet anfört kan en alltför extensiv tillämpning av de regler som ger unionen lagstiftningskompetens i förlängningen leda till en urholkning av medlemsstaternas suveränitet när det gäller att ta ut skatt och bibehålla tillräckliga skatteintäkter för att finansiera välfärden. Vidare bör det i linje med vad skatteutskottet har anfört framhållas att även företagsbeskattningen måste utformas på ett sådant sätt att det finns utrymme för varje enskild medlemsstat att beakta särskilda förutsättningar i fråga om näringslivsstruktur.

Utskottet noterar att kommissionen lyfter fram globaliseringens positiva men också negativa effekter. Utskottet välkomnar att kommissionen lyfter fram handel som ett verktyg i en global kontext där EU bör fortsätta att utveckla en balanserad, regelbaserad och progressiv agenda som inte bara innebär ömsesidigt öppnande av marknader utan också förstärker den globala styrningen i frågor som rör mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, livsmedels-säkerhet, folkhälsa, miljöskydd och djurskydd. Utskottet vill i detta sammanhang framföra att det sedan länge finns ett brett stöd i riksdagen för uppfattningen att frihandel i grunden är något positivt som kan leda till ökat välstånd och därmed är en viktig princip att värna. Enligt utskottets uppfattning bör Sverige och EU vara en tydlig röst inom WTO för en öppen och fri handel. Utskottet vill även framhålla att frihandel kan vara en stark välståndsskapande kraft för såväl världens fattigaste länder som de mer utvecklade. Den globala frihandeln måste försvaras, och det är viktigt att handeln med länder utanför EU kan bedrivas på öppna och likvärdiga villkor. EU behöver även ha en stark handelsrelation med Storbritannien efter brexit.

Utskottet noterar även de många olika förslag som kommissionen har lagt fram på områden som täcker frågor om handel, investeringar, investeringsskydd och tvistlösning samt innovationer i EU:s regioner, och som berörs i diskussionsunderlaget om globaliseringen. Utskottet kommer att återkomma till dessa förslag i andra sammanhang.

Utskottet vill i detta sammanhang även påminna om de beredningsprocesser som pågår i finansutskottet och utrikesutskottet om dels kommissionens diskussionsunderlag om en fördjupad ekonomisk och monetär union (KOM(2017) 291) och om framtiden för EU:s finanser (KOM(2017) 358), dels kommissionens diskussionsunderlag om det europeiska försvarets framtid (KOM(2017) 315).

Utskottet kommer i det fortsatta ställningstagandet att fokusera främst på politikområdena i kommissionens diskussionsunderlag som faller under utskottets beredningsområde såsom handel och EU:s struktur- och investeringsfonder.

Med hänvisning till det anförda förordar utskottet att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Globaliseringen och handel

Som utskottet tidigare uttalat kan frihandel vara en stark välförbättringskraft för såväl världens fattigaste länder som de mer utvecklade länderna. Att värna principen om frihandel är därför både ett globalt och ett svenskt intresse. Samtidigt är det viktigt att framhålla att utvecklingsländernas intressen särskilt måste beaktas i dessa sammanhang. Multilaterala avtal är det bästa sättet att främja en fri och rättvis internationell handel. När det gäller en rättvis och fri handel vill utskottet understryka vikten av att de båda går hand i hand. EU måste enligt utskottets mening vara en stark röst för en rättvis handel i världen för att på så vis främja hållbar utveckling och uppfyllandet av de globala målen för hållbar utveckling, mänskliga rättigheter, skyddet av arbetstagares och konsumenters intressen och kampen mot korruption. Utskottet välkomnar i detta sammanhang att kommissionen lyfter fram Agenda 2030 för hållbar utveckling som en gemensam referenspunkt för hur framtida insatser bör prioriteras för att bäst gagna tillväxten, planeten och människor runt om i världen, särskilt i utvecklingsländerna. Som utskottet också tidigare har konstaterat har rättvis handel fått en mer framträdande roll i kommissionens nya handelsstrategi än i tidigare handelsstrategier, vilket är ett viktigt steg i rätt riktning. Utskottet vill även påminna dels om den svenska politiken för global utveckling som slår fast att alla politiska beslut ska ta hänsyn till mänskliga rättigheter, människors demokratiska delaktighet, fattigdomsbekämpning och miljömässig hållbarhet, dels om Global Deal som lanserades i september 2016, som är en global satsning för social dialog och bättre villkor på arbetsmarknaden. Global Deal ska också ses som ett bidrag till den globala hållbarhetsagendan, Agenda 2030, och målet om anständiga arbetsvillkor och inkluderande tillväxt. Utskottet vill därtill framhålla vikten av att frihandelsavtal inte får leda till sänkta nivåer när det gäller hälsa, miljö, djurskydd och säkerhet. Frihandelsavtal får heller inte leda till att de sociala, fackliga och ekonomiska rättigheterna i Sverige eller EU urholkas. Handelsavtal ska också respektera demokratiskt fattade beslut.

Med hänvisning till det anförda förordar utskottet att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Investeringskydd och tvistlösning

Med anledning av vad kommissionen skriver om investeringskydd vill utskottet anföra följande. Utskottet noterar kommissionens ambition att fortsätta sina ansträngningar för att få till stånd rättvisa regler för skydd för internationella investeringar samtidigt som enskilda regeringar ges utrymme att fullfölja sina legitima politiska målsättningar. Utskottet ställer sig generellt positivt till en reformerad tvistlösningsmekanism. Öppna, tydliga och förutsägbara villkor för investeringar har betydelse för Sverige, jobben och välfärden. En modern investeringskyddspolitik ska vara rättsäker och öppen och inte inskränka staters demokratiska beslutsfattande. Utskottet noterar att kommissionen nyligen begärt ett mandat för att förhandla om en multilateral investeringsdomstol och konstaterar att riksdagens partier kommer att få ta ställning till detta så småningom såväl i utskottet som i EU-nämnden. Utskottet avstår därför från att kommentera detta närmare i utlåtandet.

Med hänvisning till det anförda förordar utskottet att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Globaliseringen och EU:s struktur- och investeringsfonder

EU:s sammanhållningspolitik och ESI-fonderna är en betydande och integrerad del i EU:s politik för att nå målsättningarna i Europa 2020-strategin. Sveriges olika regioner, liksom olika regioner runt om i Europa, står inför stora och delvis olika framtidsutmaningar. Insatser inom ramen för EU:s strukturfondsprogram kan enligt utskottet komma att ha stor betydelse för konkurrenskraft, kunskap och innovation och hållbar tillväxt samt öka sysselsättningen, främja anställbarheten och förbättra tillgängligheten på arbetsmarknaden. Utskottet vill samtidigt framhålla sin uppfattning att EU-budgeten som en konsekvens av Storbritanniens utträde måste minskas, och den svenska avgiften måste hållas nere. Utskottet välkomnar därför en diskussion om vad EU:s gemensamma pengar ska användas till och vad de inte ska användas till.

Utskottet vill i sammanhanget även framhålla vad det tidigare betonat om vikten av att ESI-fonderna används på ett så effektivt sätt som möjligt. Arbetet med att förenkla administrationen i strukturfondsprojekten är även fortsättningsvis angeläget.

Med hänvisning till det anförda förordar utskottet att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Reservationer

1. Övergripande om kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen, punkt 1 – motiveringen (SD)

av Josef Fransson (SD) och Johan Nissinen (SD).

Ställningstagande

Vi sverigedemokrater anser att det är dags att EU tar ett steg tillbaka. Inte minst med tanke på utfallet av folkomröstningen i Storbritannien är det viktigt att EU förankrar sina visioner hos befolkningen, och ur det perspektivet välkomnar vi diskussionen om EU:s framtid, där diskussionsunderlaget om globaliseringen utgör en del.

EU framställs i många sammanhang som en garant för Europas mångfald och kultur. Vi menar att det egentligen är tvärtom. EU är en likriktande och långsam byråkrati. EU har heller inte fungerat som ett fredsprojekt. Vi menar att det snarare är andra faktorer som har säkrat freden i Europa.

Den europeiska unionen plågas av ett antal allvarliga brister. EU:s budget innehåller stora felmarginaler, subsidiaritetsprincipen motarbetas aktivt av kommissionen och det demokratiska underskottet och bristen på engagemang från vanliga européer är slående.

Möjligheterna att fatta beslut mot enskilda medlemsstaters vilja har lett till en snabbare och fördjupad integration, vilket i kombination med fördragets avsaknad av möjlighet till diversifiering lett till den djupaste brytning som Europasamarbetet någonsin drabbats av, nämligen Storbritanniens utträde. Vi menar att EU inte är en hållbar plattform för samarbete, utan utgör ett uppenbart hot mot sin egen största framgång, nämligen den inre marknaden, vilken nu riskerar att splittras.

Vi vill i detta sammanhang även påminna om vad företrädare för Sverigedemokraterna anförde i samband med utrikesutskottets granskning av kommissionens Vitbok om EU:s framtid (utl. 2016/17:UU18). För oss är scenario nummer två det enda tänkbara, där EU flyttar fokus till att enbart handla om den inre marknaden. Det skulle på sikt möjliggöra ett mellanstatligt EU.

Med hänvisning till det anförda förordar vi att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

2. Globaliseringen och handel, punkt 2 – motiveringen (M, C, L, KD)

av Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Penilla Gunther (KD), Peter Helander (C) och Maria Weimer (L).

Ställningstagande

Globaliseringen knyter samman det som är nära med det som är avlägset, och förändringarna går allt fortare. Utgångspunkten är idén om individens rätt till frihet, människans okränkbarhet och tron på potentialen för var och en att utvecklas och växa. Globaliseringen har stora sociala konsekvenser, främst positiva. Handeln har skapat välstånd och miljontals människor har lyfts ur fattigdom. Tillgången till kapital, innovationer och kompetens har bidragit till en ökad tillväxt, inte minst i många utvecklingsländer. Näringsfrihet, fritt företagande, fungerande äganderätt, och finansiella regler och institutioner är grunden för ekonomisk och social utveckling. Sveriges resa från fattigdom till välstånd grundades med hjälp av frihandel och näringsfrihet. Vi anser att EU:s frihandelsavtal ska vara så ambitiösa och heltäckande som möjligt. WTO:s regelverk är satt under hård press, och det är därför viktigt att slå vakt om och bidra till ett robust internationellt handelssystem som tryggar att ingångna avtal och överenskommelser efterlevs. Sverige och EU ska vara en aktiv röst i världen och dess handelssamfund WTO för att driva på fler och mer omfattande globala frihandelsavtal. Handel är på många sätt ett redskap för utveckling, inte minst för mindre utvecklade länders ekonomier. Genom att handla växer ekonomierna, och utvecklingsländernas medborgare får större möjligheter att påverka sin framtid. Genom fler frihandelsavtal ökar förmågan att sätta standarder för den globala ekonomin, såväl för handel, respekt för internationell rätt och avtal som för hälsa och miljö. Fler människor kan då dra nytta av en öppen värld där flödet av varor, kapital och tjänster stiger i snabbare takt och välståndet ökar. Detta skapar i sin tur en gemensam styrka att genom välståndets krafter kunna värna fred och säkerhet, liksom demokrati och mänskliga fri- och rättigheter, vilket är avgörande för den globala utvecklingen.

Med hänvisning till det anförda förordar vi att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

3. Globaliseringen och handel, punkt 2 – motiveringen (SD)

av Josef Fransson (SD) och Johan Nissinen (SD).

Ställningstagande

Vi sverigedemokrater ser generellt positivt på en fri och öppen handel med varor och tjänster. Att skapa globala handelsavtal är på ett övergripande plan eftersträvanvärt. Samtidigt är det i varje enskilt fall viktigt att förhålla sig till

handelsavtalens innehåll och hur detta påverkar den svenska och europeiska marknaden. Handelsavtal kan därför riktas mot t.ex. regionala delar av världen eller slutas i form av bilaterala samt multilaterala avtal nationer emellan för att uppnå bästa möjliga effekt. Vi anser även att andra intressen än rent ekonomiska bör kunna beaktas inom handelspolitiken som t.ex. djuretik, corporate social responsibility (företagens sociala ansvar, CSR) och miljöaspekter, där prioriteringen ligger i ett minskat koldioxidläckage.

Vi anser att Sverige och EU inom ramen för WTO ska verka för en öppen och fri handel och för att motverka protektionism. Få saker skulle skada Sveriges industri mer än om EU och dess handelspartner skulle börja begränsa eller på andra sätt förhindra eller fördyra internationell handel. Vi vill i det här sammanhanget därför även betona vikten av att ett nytt handelsavtal mellan EU och Storbritannien kommer till stånd.

Vidare ser vi positivt på kommissionens övergripande handelsstrategi, och menar att den i utvalda delar kan generera positiva effekter för såväl den europeiska som den svenska marknaden. Men om man tar hänsyn till förslag från kommissionen på andra områden som t.ex. energi, infrastruktur och tillväxtskapande åtgärder ser vi en återkommande problematik när det gäller finansieringslösningar, ökad användning av strukturfonder, socioekonomiska projekt samt ständigt kostnadsdrivande lösningar och skapandet av låtsasjobb. Trots att det ofta framhålls att förslag från EU inte ska generera några kostnadsdrivande effekter går det att konstatera att de ändå gör det. Vi menar att det innebär en ökad belastning för svenska skattebetalare.

Med hänvisning till det anförda förordar vi att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

4. Investeringsskydd och tvistlösning, punkt 3 – motiveringen (M)

av Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M) och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M).

Ställningstagande

Under senare tid har det uppstått en diskussion om hur investeringsskyddet och tvistlösningsmekanismer bäst bör utformas. Vi menar att väl fungerande tvistlösningsmekanismer mellan stater och investerande företag hör till handelsavtalens grundfundament och är till för situationer när investerare anser sig ha blivit diskriminerade eller på annat sätt oskäligt behandlade av en stat. Enligt vår uppfattning är det viktigt att såväl enskilda stater som investerande företag känner trygghet i relationen med varandra. En väl fungerande mekanism för att lösa tvister är därför av ömsesidigt intresse och till nytta för att investeringar över nationsgränserna ska fungera. Framför allt är denna trygghet viktig för små och medelstora företags möjligheter att etablera sig på en internationell marknad. Vi har vissa farhågor om de förslag på reformerade tvistlösningsmodeller som kommissionen presenterar. Vi menar

att den tvistlösningsmekanism som i dag oftast används i bilaterala handelsavtal, en s.k. ISDS-klausul, i grunden fungerar väl, även om den säkert kan förfinas ytterligare. Vi vill därför framhålla vikten av att inte oreflekterat kasta bort det som fungerar i en iver att reformera och modernisera.

Med hänvisning till det anförda förordar vi att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

5. Investeringsskydd och tvistlösning, punkt 3 – motiveringen (V)

av Håkan Svenneling (V).

Ställningstagande

Systemet med investeringsskydd och ISDS finns i många internationella handels- och investeringsavtal. Det inrättades efter andra världskriget för att skydda investerare i handelsavtal med nationer som saknade stabila och fungerande rättssystem. Genom ISDS skyddades företagen mot direkt expropriering. I dag har ISDS alltmer kommit att utgöra ett skydd mot indirekt expropriering. Det handlar således inte längre om att skydda tillgångar som företagen äger utan om att skydda företagens beräknade vinster. Därmed kan företag stämma stater om de anser att nationella lagstiftningar hindrar dem och deras möjlighet att göra vinst. ISDS har därigenom blivit ett effektivt sätt att förhindra progressiv lagstiftning och utgör i förlängningen ett direkt hot mot demokratin i de länder som berörs. Eftersom både EU:s medlemsländer och dess motparter i flera av de handelsavtal som nu förhandlas har stabila och fungerande rättssystem finns heller ingen anledning att ta upp tvister i internationella domstolar, vilket är fallet med nuvarande system. Det är orimligt att handelsavtal som förhandlats med stater med fungerande juridiska system ska innehålla ISDS-klausuler. Min åsikt är att handelsavtal som förhandlats med stater med fungerande juridiska system inte ska innehålla ISDS-klausuler.

Med hänvisning till det anförda förordar jag att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

6. Globaliseringen och EU:s struktur- och investeringsfonder, punkt 4 – motiveringen (SD)

av Josef Fransson (SD) och Johan Nissinen (SD).

Ställningstagande

Som framgår av vårt inledande ställningstagande är vi kritiska till EU som projekt, även om vi kan se att det även i framtiden finns behov av ett visst Europasamarbete, inte minst gällande den gemensamma marknaden. I vår vision av det framtida Europasamarbetet behövs dock inga ESI-fonder. Företrädare för Sverigedemokraterna i riksdagen har tidigare lämnat kritiska ställningstaganden när det gäller ESI-fonderna. Inte minst då vi ser hur

fördelningen av ESI-fonderna slår ut ofördelaktigt för Sverige. Vi vill i detta sammanhang även särskilt understryka vår uppfattning att Sverige som en konsekvens av brexit inte ska betala in en större nettoavgift till den gemensamma budgeten. Den enda framkomliga vägen på det här området, som vi ser det, är att minska den gemensamma budgeten.

Om vi nu inte kan avskaffa ESI-fonderna och låta medlemsstaterna själva bedöma sitt behov av satsningar, vill vi framhålla att det är av stor vikt att EU:s strukturfondsmedel används på ett så effektivt sätt som möjligt genom mer noggranna kontroller, och i vissa fall ska projektutbetalningar göras när projekten är klara, detta för att komma till rätta med de problem som vi menar förekommer i dag. Vidare anser vi att strukturfonder endast ska användas till projekt för att stimulera tillväxt. De bör därmed inte i någon större utsträckning användas till socioekonomiska projekt. De bör också fördelas mer rättvist mellan medlemsländerna.

Med hänvisning till det anförda förordar vi att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Särskilda yttranden

Globaliseringen och handel, punkt 2 (V)

Håkan Svenneling (V) anför:

Som framgår inledningsvis noterar utskottet de många olika förslag som kommissionen har lagt fram på områdena handel, investeringar, investeringsskydd och tvistlösning samt innovationer i EU:s regioner. Jag vill i detta sammanhang påminna om vad Vänsterpartiet tidigare sagt om EU:s handelsstrategi. Vi anser att den går alldeles för långt och att det finns en uppenbar risk att viktiga politikområden som miljöpolitik, konsumenträtt och arbetsrätt kommer att få stå tillbaka till förmån för företagens intresse av att fritt kunna investera och konkurrera. EU behöver se över en politik som sätter företag och deras vinster framför demokrati, miljö och arbetstagarnas rättigheter. Med dagens handelspolitik sätts uppgörelser i handelsavtal före staters rätt att lagstifta och reglera. Förhandlingarna mellan EU och USA om ett nytt frihandelsavtal (TTIP) har skapat oro och protester i stora delar av unionen och har präglats av slutenhet och av att kommissionen verkar prioritera näringslivets intressen före miljön, livsmedelssäkerheten, välfärden och medborgarnas inflytande. Detta kan få stora negativa konsekvenser på en rad områden som jordbruk, livsmedelssäkerhet, klimat, miljö, energi, offentlig service och arbetstagares rättigheter. Jag och Vänsterpartiet anser att detta är ett fundamentalt hot mot demokratin. Storföretag ska inte tillåtas diktera villkoren för vilken lagstiftning som ska råda i enskilda länder. Jag anser att handelspolitiken bör förändras i en mer rättvis, solidarisk och miljömedveten riktning. Handeln förs i dag inte på rättvisa villkor, och de vinster som handel skapar fördelas inte på ett rättvist sätt. Orättvisa handelsvillkor och ojämlika möjligheter att delta i världsekonomin är en av huvudförklaringarna till att vår värld fortfarande är så ojämlig och att klyftorna mellan och inom länder i stora delar av världen fortsätter att växa.

BILAGA 1

Förteckning över granskade dokument

*Kommissionens diskussionsunderlag Hur vi bemöter globaliseringen
(KOM(2017) 240).*

BILAGA 2

Skatteutskottets yttrande 2017/18:SkU4y

Granskning av kommissionens diskussionsunderlag om globaliseringen

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att senast den 12 oktober 2017 yttra sig över kommissionens skrivelse Hur vi bemöter globaliseringen (KOM(2017) 240), i de delar som berör utskottets beredningsområde. Utskottet lämnar i yttrandet övergripande synpunkter på diskussionsunderlaget i dessa delar.

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Diskussionsunderlaget är det andra av fem som följer upp kommissionens vitbok om EU:s framtid. I skrivelsen ger kommissionen en bakgrund till globaliseringen och analyserar de möjligheter och utmaningar som globaliseringen innebär. Vidare presenteras åtgärder att vidta på både det EU-externa och det interna planet. I slutsatserna betonas att medlemsstaterna ansvarar för många av de politiska instrument som är relevanta i sammanhanget och att en effektiv EU-politik därför måste bestå av en kombination av dessa nationella instrument och dem som EU gemensamt förfogar över.

Kommissionen menar bl.a. att globaliseringen innebär en utmaning i och med att stora företag kan utnyttja kryphål i internationella regler för att flytta vinster till lågskatteländer, snarare än att betala skatt där de tillverkar och säljer sina produkter. Dessa strategier gör att regeringar i EU går miste om skatteinkomster, vilket bidrar till orättvisa och en känsla av att global integration endast gynnar de större företagen och välbärgade medborgare.

Kommissionen menar vidare att multilaterala institutioner och regler är avgörande om vi ska kunna lösa problem som kräver kollektiva åtgärder, som t.ex. den globala ekonomin, klimatförändringar eller skatteflykt. Utan sådana insatser får de starkaste och mer skrupellösa länderna och företagen möjlighet att påtvinga de svagare sina egna regler och intressen. Detta skulle strida mot EU:s grundläggande värden som är samarbete, rättsstatsprincipen, lika rättigheter och solidaritet, dvs. de värden som EU är byggt på.

Man tar som exempel på internationellt samarbete t.ex. att G20-regeringarna efter finanskrisen kom överens om ett samordnat program till stöd för att den globala ekonomin och kraftfullare globala regler för finansmarknaderna och för att bekämpa skatteflykt och att Agenda 2030 för hållbar utveckling och dess mål för hållbar utveckling godkändes av samtliga medlemmar i FN 2015. Kommissionen anser emellertid att det behövs mer eftersom reglerna på vissa områden inte leder till att det skapas lika villkor eller inte räcker till för att hantera skadliga eller otillbörliga beteenden, som skatteflykt, korruption, resursutvinning, olagliga finansiella flöden, skadliga statliga subventioner eller social dumpning.

Dessa nya stora utmaningar innebär enligt kommissionen att det inte räcker att bara upprätthålla den redan existerande regelbaserade ordningen; vi måste också vidareutveckla den. De utmaningar som ligger framför oss, i synnerhet i en multipolär värld som vår, innebär att vi måste fortsätta att stärka samordningen av den ekonomiska politiken och därigenom sörja för en stark, hållbar, balanserad och inkluderande tillväxt. Ett multilateralt samarbete med våra globala partner förblir EU:s bästa strategi.

Kommissionen anser därför att EU bland andra åtgärder även bör fortsätta att vidta åtgärder för global skatterättvisa och öppenhet. I slutet av 2017

kommer EU att ha en gemensam förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner. Detta kommer att ge starkare instrument för att bekämpa skatteflykt och för att hantera tredjeländer som inte följer reglerna. Kommissionen kommer också fortsättningsvis att förhandla om internationella regler som hindrar företag som är etablerade i tredjeländer från att undandra sig direkta och indirekta skatter, och på så sätt skydda medlemsstaternas skattebaser.

Den 27 april offentliggjorde kommissionen ett diskussionsunderlag om EU:s sociala dimension (KOM(2017) 206). Även om EU redan har de mest jämställda och inkluderande samhällena i världen måste vi enligt kommissionen oavbrutet stärka och anpassa våra politiska strategier inför framtiden och åtgärda ojämlikhet genom en rättvis och modern skattepolitik. En bättre fördelning av globaliseringens vinster kombinerat med ett effektivt socialt skydd kommer att hjälpa människor att hitta arbete med anständiga arbetsvillkor och anpassa sig till förändringar.

Som exempel på vad som behövs för att göra Europa till en konkurrenskraftig och innovativ ekonomi anger kommissionen regler och beskattning. Nya affärsmodeller bör stödja entreprenörskap samtidigt som de säkerställer lika villkor. Alla nivåer inom det politiska beslutsfattandet måste garantera att lagstiftningen är enkel och att den stöder företagare, i synnerhet små och medelstora företag. Detta innebär varken avreglering eller en kapplöpning mot botten: det som gäller är smart reglering. Parallellt med detta måste medlemsstaternas regeringar se till att skattepolitiken förblir uppdaterad mot bakgrund av digitalisering och nya affärsmodeller, och att företagen betalar skatt på den plats där vinsterna faktiskt görs.

Regeringens faktapromemoria

I en preliminär svensk ståndpunkt (fakta-PM 2016/17:FPM96) välkomnar regeringen kommissionens diskussionsunderlag om hur man ska bemöta globaliseringen och avser att delta aktivt i de kommande diskussionerna om EU:s framtid. Regeringen framhåller att grundtonen till globaliseringen är positiv i underlaget, och globaliseringens betydelse för utvecklingen av EU-medborgarnas levnadsstandard understryks. Betydelsen av politiska beslut för att både ta till vara möjligheter och hantera risker betonas i underlaget. Globaliseringen kan formas. Kommissionen pekar på betydelsen av att EU internt skapar motståndskraftiga och konkurrenskraftiga ekonomier och samhällen samt externt verkar för att det globala styrelseskicket och reglerna moderniseras på ett sådant sätt att de fortsätter att gynna frihandeln. Det är viktigt att skapa goda förutsättningar för inkluderande tillväxt i EU, bl.a. genom en ansvarsfull finanspolitik, ökade investeringar, en effektiv arbetsmarknads-, utbildnings- och socialpolitik samt genomförandet av struktur-reformer.

Diskussionsunderlaget kan i stora drag sägas ligga väl i linje med svensk politik för att dra nytta av och bemöta globaliseringen, och det är värdefullt om det föreslagna förhållningssättet får genomslag inom EU.

Den kommande diskussionen inom EU gör det möjligt för Sverige att driva svenska profilfrågor. Ett informationsmöte inför EU-sakråd med berörda organisationer hölls under ledning av statsrådet Linde den 1 juni 2017. Under hösten 2017 kommer även ett EU-sakråd att hållas till vilket alla berörda organisationer kommer att bjudas in. Regeringen avser att föra en dialog med riksdagen i det fortsatta arbetet med vitboken.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är en viktig politisk prioritering att motverka skatteflykt och skatteundandragande som direkt påverkar den inre marknadens funktion. Utskottet anser att dessa frågor kan hanteras bl.a. inom ramen för direktivet om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt påverkar den inre marknaden. Skatteflyktsaspekter är också nära förknippade med koncern-interna transaktioner vid gränsöverskridande handel, och därför kan initiativ på unionsnivå behövas för att komma till rätta med dessa.

Det faller inom varje medlemsstats nationella kompetens att säkra välfärden genom att ta ut och använda skatteintäkter på lämpligt sätt. Utskottet vill framhålla att en alltför extensiv tillämpning av de regler som ger unionen lagstiftningskompetens i förlängningen leder till en urholkning av medlemsstaternas suveränitet när det gäller att ta ut skatt och bibehålla tillräckliga skatteintäkter för att finansiera välfärden.

Företagsbeskattningen är nära integrerad med andra delar av skatteområdet och med medlemsstaternas politiska och ekonomiska förhållanden. Utskottet anser att företagsbeskattningen måste utformas på ett sådant sätt att det finns utrymme för varje enskild medlemsstat att beakta särskilda förutsättningar i fråga om näringslivsstruktur.

I diskussionen om hur unionens medlemsländer möter globaliseringen bör också noteras att utskottet har haft invändningar mot hur kommissionen har respekterat subsidiaritetsprincipen i flera av sina initiativ om åtgärder mot skatteflykt och för ökad transparens.

Stockholm den 26 september 2017

På skatteutskottets vägnar

Per Åsling

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Åsling (C), Jörgen Hellman (S), Maria Malmer Stenergard (M), Maria Strömkvist (S), Helena Bouveng (M), Peter Persson (S), Olle Felten (SD), Hannah Bergstedt (S), Rasmus Ling (MP), Lotta Finstorp (M), Anna Johansson (S), David Lång (SD), Mathias Sundin (L), Momodou Jallow (V), Larry Söder (KD), Erik Ezelius (S) och Jörgen Warborn (M).